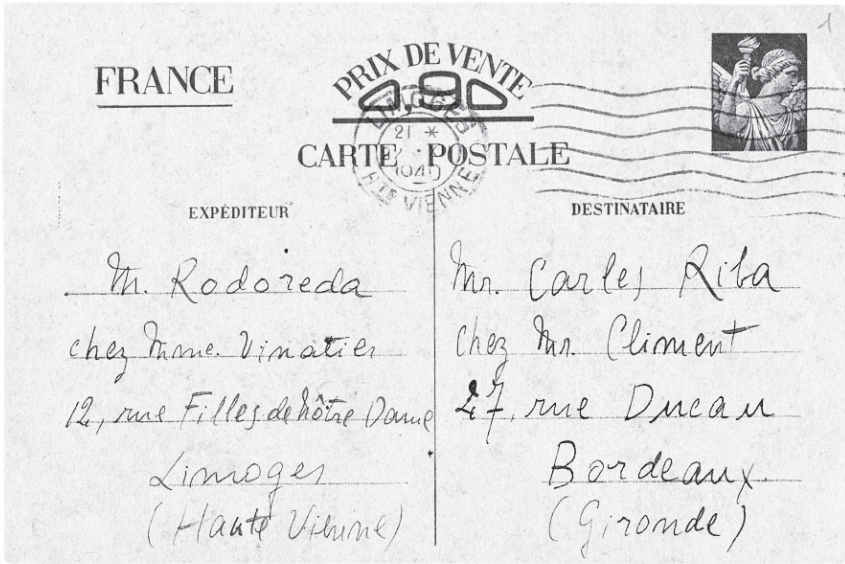

CARTES A CARLES RIBA
(1940-1942)

Après avoir complété cette carte strictement réservée à la correspondance d'ordre familial, biffer les indications inutiles. — Ne rien écrire en dehors des lignes.
ATTENTION. — Toute carte dont le libellé ne sera pas **uniquement** d'ordre familial ne sera pas acheminée et sera probablement détruite.

Limoges, le 22 Decembre 1940

Je suis en bonne santé fatigué. 28
6

~~je suis~~ ~~malade~~ ~~travaille~~ ~~travaille~~ ~~travaille~~ ~~travaille~~ ~~travaille~~ ~~travaille~~ ~~travaille~~ ~~travaille~~

~~besoin de provisions~~ ~~besoin de provisions~~ ~~besoin de provisions~~ ~~besoin de provisions~~ ~~besoin de provisions~~ ~~besoin de provisions~~ ~~besoin de provisions~~ ~~besoin de provisions~~ ~~besoin de provisions~~ ~~besoin de provisions~~

~~nouvelles bagages~~ ~~cel de retour à~~ ~~cel de retour à~~ ~~cel de retour à~~ ~~cel de retour à~~ ~~cel de retour à~~ ~~cel de retour à~~ ~~cel de retour à~~ ~~cel de retour à~~ ~~cel de retour à~~

~~travaille à~~ ~~travaille à~~ ~~travaille à~~ ~~travaille à~~ ~~travaille à~~ ~~travaille à~~ ~~travaille à~~ ~~travaille à~~ ~~travaille à~~ ~~travaille à~~

~~à l'école de~~ ~~à l'école de~~ ~~à l'école de~~ ~~à l'école de~~ ~~à l'école de~~ ~~à l'école de~~ ~~à l'école de~~ ~~à l'école de~~ ~~à l'école de~~ ~~à l'école de~~

~~aller à~~ ~~aller à~~ ~~aller à~~ ~~aller à~~ ~~aller à~~ ~~aller à~~ ~~aller à~~ ~~aller à~~ ~~aller à~~ ~~aller à~~

Bonnes fêtes ! Mes meilleurs souvenirs à votre famille.

Affectueuses pensées. Baisers.

Signature.
Rodoïda

I

Limoges, 8 juny 1941

Amic Carles Riba:

Fa uns quants dies, l'Obiols va rebre un avís del Comissariat Especial convocant-lo per al dia 5 a dos quarts de deu del matí. Es va presentar a l'adreça que li deien i se'l van quedar detingut per a enviar-lo a una companyia. Junt amb un diputat castellà ho hem intentat tot per a evitar el trasllat i poder trobar abans un patró que el reclami per a treballar: és l'única solució, i, vista de lluny, sembla ben fàcil; però tots aquells a qui ho hem demanat, han defugit. Malgrat tot no ens donem per vençuts i farem tot el que puguem perquè pugui tornar a Limoges, on encara és, però tan malament, que val més obviar els detalls. Sé que us deu una carta; no estranyeu que l'hagi deixada pendent. Penseu, a més a més, en els retards, en les irregularitats amb què es rep tot el que procedeix de la Maria Antònia, en la inquietud amb què ens fan viure.

Riba, us escric, també, perquè, com ens passa a tots, tenim una gran necessitat d'amics. Tot això és massa amarg: i potser un dia ens quedarem asfixiats dins aquesta campana de vidre. Escriviu-me i sobretot envieu-me una carta per a l'Obiols; jo la hi faré arribar de seguida. Sé que tindrà una alegria i li convé perquè aquests darrers temps ha estat, tot i fer esforços per a dissimular-ho, molt deprimit. Ho fareu, oi?

Amb records per als vostres rebeu la meva amistat,

Rodoreda

12, rue des Filles-de-Nôtre-Dame
 Chez Mme Vinatier
 Limoges (Haute-Vienne)

Quan Mercè Rodoreda li escriu aquesta carta, Carles Riba ja no es troba a Bordeus sinó a Montpeller, on s'estarà fins que torni a Catalunya l'abril de 1943. Per això li pot enviar una carta de debò, en lloc de la postal anterior, imposada per les autoritat alemanyes per controlar els intercanvis a banda i banda de la línia de demarcació que parteix França des de l'armistici del 22 de juny de 1940: Montpeller, com Llemotges, es troba en zona lliure, mentre que Bordeus és ocupada per les tropes del Reich.

Maria Antònia és Maria Antònia Freixes, secretària d'Antoni Maria Sbert en etapes ben diverses: a la conselleria de Cultura i a la de Governació i Assistència Social de la Generalitat durant la Guerra Civil, a la Fundació Ramon Llull i a la *Revista de Catalunya* durant l'exili a París, i prop de la Legació de Mèxic a Vichy a partir de 1940, quan Sbert feia d'assessor encarregat de l'emigració dels refugiats espanyols. Freixes i Sbert eren amants i havien fugit de París a peu amb Rodoreda i Obiols; l'agost de 1942 van embarcar cap a Mèxic, d'on no tornarien ni l'un ni l'altre.

II

Limoges, 17 juny 1941

Estimat Riba:

Ahir vaig rebre la vostra lletra: llàstima que no hagués vingut diumenge que l'Obiols era a Limoges amb permís, d'on se l'havien endut feia cinc dies, a les quatre de la matinada i entre guàrdies. Durant els dies que va ésser al refugi, vam esgotar tots els recursos de què disposàvem per tal d'evitar que se l'enduguessin: tot fou inútil; no hi va valer esgrimir que té mitjans de vida (subvenció de Mèxic) ni que la seva documentació està perfectament en regla. Com tampoc no ha estat possible de saber què ha motivat aquesta mesura extrema, car, sabent-ho, probablement hi hauria defensa. Et diuen que ells no saben res, que l'ordre ve de Vichy i que l'únic remei per a "recuperar-lo" és trobar un fals patró o un patró que el reclami i, immediatament, podrà sortir de la Compa. Ho diuen així, com si fos una cosa molt fàcil de trobar i sense donar-hi un bri d'importància. Mentrestant, l'Obiols està en una pedrera, com un forçat, on, naturalment, és pitjor la fatiga moral, que física. Ara bé, sembla que hem trobat un remei perquè això s'acabi. Us ho explicaré: a cinc quilòmetres de Limoges hi ha una *ferme* que, de la desfeta ençà, explota la seva propietària. Els homes que hi fan els treballs agrícoles pertanyen a la Companyia on hi ha l'Obiols, si podem aconseguir que li permetin d'anar-hi hi estarà molt millor. El treball és menys dur i podrà venir tan sovint com vulgui a Limoges per a buscar feina i, així, sortir totalment de la Companyia. Depèn d'una mica de sort.

Fa deu o dotze dies que escric diàriament a la Maria Antònia. Fa tres o quatre dies en vaig rebre una carta, tan confusa, que estic completament com abans de rebre-la.

No sé si en la meua carta anterior vaig parlar-vos d'un diputat castellà que aquests dies s'ha comportat com un amic. Ell ha escrit al Ministre de Mèxic i ha fet tot el que ha cregut que podia servir per a resoldre el cas de l'Obiols. Però, amb Vichy, sense l'Sbert, és com si hi estiguéssim incomunicats.

El camí d'Espanya? Evidentment potser serà l'únic viable, però em sembla que és millor esperar. Què? No ho sé. Esperar per a no trobar-nos que seguim un camí, potser sense sortida per a molts, segons les derivacions de la guerra. Per ara és millor l'interrogant de França que el punt final d'Espanya. I aquesta invitació que han fet ofereix tan poques garanties...

Amicalment,

Rodoreda

Records afectuosos als vostres.

L'adreça de l'Obiols és:

Joan Prat – 644ème Groupe de Travailleurs Étrangers –
Saillat (Haute-Vienne)

No us demano que li escriviu perquè no sé si podrà traslladar-se aviat a la *ferme*, a Courrières. Si, però, voleu fer-ho, ja ho sabeu.